

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

**Мірзоєва Джавіда Ширзад огли на тему «Забезпечення економічної активності населення у контексті освітнього туризму»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці,
соціальна економіка і політика**

1. Актуальність теми дисертації. Глобальні зрушення у функціонуванні соціально-демографічних систем і національних економік, обумовлені їх відкритістю, посиленням міжнародних зв'язків та утворенням наднаціональних інституційних утворень, докорінно змінюють традиційні підходи до організації і функціонування ринків праці та способу життя населення. Посилення загальної та трудової мобільності зумовили необхідність створення нового теоретичного підґрунтя забезпечення економічної активності населення, яке б відповідало сучасним викликам світового ринку та було здатне слугувати основою рекомендацій для розроблення державних стратегій зростання людського капіталу та зменшення негативних тенденцій від міжнародної трудової міграції, яка на сьогодні є невід'ємною складовою національного ринку праці. Ефективна система вищої та професійної освіти здатна виступати ключовим чинником конкурентоспроможності держави на глобальному ринку, не тільки готуючи кваліфікованих фахівців за рахунок населення країни, але й здійснюючи їх підготовку для інших країн світу, тим самим сприяючи розвитку освітньої галузі та й створюючи додаткову інфраструктуру навколо провідних освітніх та науково-дослідних центрів. В постіндустріальній економіці освіта і наука стає однією із провідних сфер економічної діяльності. На жаль, Україна, яка донедавна була доволі сильним гравцем на ринку міжнародних освітніх послуг, поступово почала втрачати лідируючі позиції у європейському макрореґіоні внаслідок недостатньо ефективної політики держави в освітній сфері, а також через активізацію політики найближчих держав-конкурентів у сфері розвитку власних систем вищої освіти. Внаслідок цього в країні запустився механізм руйнування системи вищої освіти, наукових шкіл та традицій інклюзивного навчання на підприємствах. Це негативно позначилося на економічній активності і зайнятості населення. Вкрай негативною тенденцією останніх років є масова трудова еміграція при постійному зменшенні нижньої вікової межі через що Україна втрачає вже молодих спеціалістів із найвищим трудовим потенціалом. Актуальною стала проблема якості робочої сили й забезпечення економіки висококваліфікованими кадрами. Вирішенню означених проблем присвячена

дисертація Мірзоева Д. Ш. огли., що зумовлює актуальність її тематики, мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, та підтверджує практичну значущість отриманих результатів для забезпечення сталого функціонування регіональної та національної економіки на основі збалансованого ринку праці.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дослідження за темою дисертації виконане у відповідності з першим пріоритетним напрямом "фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави" Закону України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" (у редакції від 16.01.2016 р.), а саме вивчено теоретичні та практичні аспекти підвищення економічної активності населення шляхом зростання якості робочої сили, розвитку і забезпечення конкурентоспроможності національної системи вищої освіти на світовому ринку освітніх послуг.

Також дисертаційна робота відповідає ключовим напрямам наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, за участю автора виконано держбюджетну науково-дослідну тему "Формування теоретико-методологічного забезпечення державної підтримки розвитку туристичної галузі економіки регіону" (№ ДР 0112U001119), де здобувачу належить розділ "Дослідження тенденцій розвитку національного та світового туристичного ринку", та держбюджетну науково-дослідну тему "Теоретичні та методичні основи створення системи підтримки електронного навчання у вищій школі нового покоління" (№ ДР 0116U004519), у якій здобувачем розроблено розділ «Підходи до адаптації траєкторії навчання».

Таким чином, можна стверджувати, що дисертація виконана у відповідності з нагальними потребами органів виконавчої влади у сфері регулювання освіти, організацій та установ, що входять до системи вищої освіти, та підприємств, що є потенційними роботодавцями здобувачів вищої освіти та відповідають за формування попиту на національному ринку праці.

3. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації Мірзоева Д. Ш. огли мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що зумовлюється:

докладним вивченням, аналізом та узагальненням значного обсягу сучасних літературних джерел з питань освіти, забезпечення якості робочої сили, формування ринку праці в умовах висококонкурентного середовища глобальної економіки, підвищення економічної активності населення, освітньої і трудової міграції, коректним використанням теоретичних основ і методичних

підходів щодо дослідження економічної активності населення та освітнього туризму, запропонованого у публікаціях українських і зарубіжних вчених;

обґрунтованим застосуванням спеціальних методів дослідження, таких як монографічного та структурно-порівняльного аналізу, історико-логічного аналізу, статистичного аналізу, структурно-логічного аналізу, рейтингування, кластерного та дискримінантного аналізу, імітаційного моделювання, аналізу та синтезу;

достатнім обсягом статистичного матеріалу, які висвітлюють функціонування національного та міжнародного ринку праці, зовнішньоекономічних операцій у галузі освітніх послуг, міжнародної трудової міграції, обґрунтованими висновками власних досліджень.

Аналіз змісту дисертаційної роботи, розроблених і представлених у ній теоретичних положень, методичного забезпечення і практичних рекомендацій дозволяє зробити висновок про відповідність ступеня їх обґрунтованості встановленим вимогам.

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки й рекомендації відзначаються достовірністю і новизною. Достовірність забезпечується проведенням досліджень на достатньому обсязі даних офіційної статистики міжнародної трудової міграції і економічної активності населення, міжнародного ринку освітніх послуг, підтверджується впровадженням пропозицій дисертації у практику роботи підприємств та організацій, зокрема Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 01-34/5130 від 29.10.2018 р.) – впроваджено комплексну процедуру рейтингування країн-потенційних конкурентів України на світовому ринку освітніх послуг з метою виділення чинників ключових переваг, визначальних для абітурієнтів з територій пріоритетного експорту, ТОВ «Бізнес центр «Інжек» (довідка № 0/1468-1 від 25.10.2018 р.) – використано пропозиції щодо оцінювання впливу зовнішньоекономічної діяльності у сфері надання послуг на стан забезпечення економічної активності населення з урахуванням особливостей розвитку галузі освітнього туризму, обласного комунального закладу «Харківський організаційно-методичний центр туризму» (довідка № 231 від 29.10.2018 р.) – апробовано модель прогнозування стану ринку праці та економічної активності населення у галузі туризму та послуг освіти; пропозиції з визначення інтеграційних зв'язків та напрямів міжгалузевого співробітництва між сферою міжнародної освіти та туризму.

Результати дисертації використовуються при викладанні дисциплін "Управління трудовими ресурсами", "Людський розвиток", "Ринок праці" на спеціальності 051 "Економіка" та "Управління людськими ресурсами" на

спеціальності 073 "Менеджмент" (довідка № 19/86-23-29 від 24.01.2019 р.).

Результати досліджень пройшли апробацію на міжнародних науково-практичних конференціях.

Узагальнюючи наукові і практичні результати дисертаційної роботи, доцільно зауважити, що у сукупності вони доповнюють і розвивають теорію демографії, економіки праці, трудових ресурсів, враховуючи сучасні завдання забезпечення підвищення економічної активності населення та зростання якості робочої сили шляхом розвитку освітньої галузі та освітньої міграції та спрямовані на протидію вимушеній трудовій міграції.

Представлені в дисертації результати відрізняються достатньою глибиною аналізу, коректністю формулювання і пропозицій щодо практичного використання, науковою новизною.

Аналіз результатів дисертаційної роботи дозволяє зробити такі висновки щодо положень наукової новизни, які винесені на захист.

Результат 1. Удосконалено методичне забезпечення зростання економічної активності населення в контексті освітнього туризму (п. 3.3, с. дисертації с. 196-214, с. 15-16 автореферату).

Наукова новизна полягає у комплексному застосуванні методичного підходу до вибору пріоритетних напрямів розвитку освітнього туризму; механізму забезпечення економічної активності населення з урахуванням потоків освітнього туризму; методичного підходу до визначення залежності між рівнями доходу країни на душу населення та його освіти, використання яких сприятиме активізації ринку праці та формуванню додаткового зростання валового національного продукту.

Результат доведено аналітичним, логічним шляхами, посиланнями на наукові праці сучасних вчених у галузі економічного моделювання та прогнозування, групуванням набору стратегічних альтернатив із використанням графічного методу.

Результат 2. Удосконалено методичний підхід до вибору пріоритетних напрямів розвитку освітнього туризму для зростання економічної активності населення (пп. 2.3, 3.1, с. 123-125, 168-177 дисертації, с.12-14 автореферату).

Наукова новизна результату полягає у використанні процедури рейтингування потенційних конкурентів України на світовому ринку освітніх послуг за обґрунтованою системою показників, їх кластеризація за рейтингом та розроблення дискримінантної моделі для кожного кластеру для обґрунтування пріоритетів розвитку освітнього туризму. Врахування особливостей різних національних ринків освітніх послуг, що формують вимоги до системи вищої освіти України, сприятиме забезпеченню зростання економічної активності населення країни та якості робочої сили з урахуванням

угод про міжнародне співробітництво та існуючих зовнішньоекономічних зв'язків між Україною та країнами світу.

Доведеність результату здійснено використанням структурно-логічного та статистичного аналізу, методу рейтингування, кластерного та дискримінантного аналізу, дослідженням ефективності зовнішньоекономічної діяльності України у галузі освітніх послуг та загальної позиції національної економіки на глобальному ринку.

Результат 3. Удосконалено механізм забезпечення економічної активності населення з урахуванням потоків освітнього туризму (пп. 3.2 – 3.3, с. 186-195, дисертації, с. 14-15 автореферату).

Наукова новизна полягає в розробленні ітераційної моделі визначення основних чинників впливу на розвиток територіального ринку праці та зростання доданого регіонального продукту, що сприяє економічній активності населення, створенню нових робочих місць і зростанню якості робочої сили.

Доведеність результату здійснено посиленнями на праці сучасних вчених у галузі економічного моделювання та прогнозування, дослідженням ресурсних потоків та взаємних зв'язків між складовими територіальної господарської системи, що формують інфраструктуру галузі вищої освіти та супутніх послуг і чинять прямий та опосередкований вплив на локальний ринок праці, застосуванням методу імітаційного моделювання, аналізу та синтезу.

Результат 4. Уточнено зміст та склад факторів, що впливають на баланс попиту і пропозиції на ринку праці (п. 1.1, с. 53-57 дисертації, с. 8 автореферату).

Наукова новизна результату полягає у додаванні додаткових чинників до коефіцієнту "тертя" – разом з традиційними факторами використовуються такі актуальні для сучасного ринку праці фактори: законодавчі обмеження в офіційному працевлаштуванні, привнесений досвід та стиль життя завдяки освітньому туризму, додаткова пропозиція робочої сили відповідно до зростання чисельності економічно активного населення, не врахованого за офіційними статистичними даними, що сприятиме упровадженню програм з підвищення інформованості працівників та розширення можливостей працевлаштування.

Доведеність результату полягає у використанні методу історико-логічного аналізу, посиленнями на праці видатних учених-економістів, що досліджували питання формування ринку праці за різних соціальних формацій.

Результат 5. Дістало подальшого розвитку визначення поняття "економічно активне населення" у широкому і вузькому розумінні (п. 1.1, с. 44-53 дисертації, с. 6-8 автореферату).

Наукова новизна результату полягає у зміні групування робочої сили на

ринку праці та додаткового виділення підгрупи населення "пропозиція робочої сили" з груп, що формально не входять до складу робочої сили – безробітних, здобувачів вищої освіти, сумісників, які зайняті іншими видами діяльності, що дозволить визначати потребу у створенні нових робочих місць та можливі фінансові притоки від трудової діяльності, таким чином уможлиблюючи розрахунок справжнього попиту домогосподарств та реальних доходів населення.

Результат доведено застосуванням методу статистичного аналізу стану економічної активності населення в Україні, структурно-логічного аналізу методології міжнародних статистичних спостережень ринку праці та трудової міграції, методик дослідження якості робочої сили, що використовуються Державною службою статистики України, методів монографічного та структурно-порівняльного аналізу, наукових праць провідних учених-економістів з питань функціонування різних соціально-економічних систем та систем державного соціального забезпечення.

Результат 6. Дістало подальшого розвитку визначення поняття "освітній туризм" (п. 1.3, с. 76-84 дисертації, с. 9 автореферату).

Наукова новизна результату полягає у врахуванні різних форм економічної активності, терміну перебування для отримання освіти, можливості здійснення оплачуваної діяльності, що підвищить обґрунтованість пропозицій роботодавців для визначення особливостей робочих місць та статистичний облік населення, задіяного у споживанні та наданні освітніх послуг, що є додатковим способом підвищення економічної активності населення регіону та країни у цілому.

Доведеність результату здійснено відповідно до посилань на праці видатних вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, що досліджували аспекти формування міжнародного ринку послуг, зокрема освітніх та туристичних, ґрунтовним аналізом нормативно-правової бази, міжнародного та національного законодавства у сфері освітнього туризму, використанням методів монографічного та структурно-порівняльного аналізу.

Результат 7. Дістав подальшого розвитку методичний підхід до визначення залежності між рівнями доходу на душу населення країни та його освіти (п. 2.2, с. 115- 119 дисертації, с. 11 автореферату)

Наукова новизна результату полягає у виділенні точок біфуркації, при настанні яких за умови отримання надвисоких доходів зменшується економічна активність населення та втрачається його стимул до отримання освіти, що провокує збільшення потоків трудової міграції та призводить до підвищення соціальної напруженості суспільства і зростання прояву негативних факторів (врахованих у коефіцієнті "тертя") на ринку праці.

Доведеність результату здійснено відповідно до посилань на праці видатних вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, що досліджували питання добробуту населення, розробляли методи оцінювання рівня життя та доходів населення; статистичні дані міжнародних організацій, що займаються проблематикою якості життя населення; використанням методу кореляційного аналізу у встановленні співвідношень між доходом на душу населення та попитом на освітні послуги.

Таким чином, розгляд дисертації Мірзоєва Д. Ш. огли дає підставу стверджувати, що сформульовану автором мету дослідження, яка полягає у удосконаленні і розвитку теоретичних положень, методичних підходів та розробленні практичних рекомендацій із забезпечення економічної активності населення у контексті освітнього туризму досягнуто, поставлені завдання вирішено. Основні положення, представлені за результатами дисертаційної роботи, відображають особистий внесок дисертанта у наукове опрацювання поставленої проблеми, а результати дослідження характеризуються теоретичною, науково-методичною новизною та практичною значущістю.

5. Значущість висновків здобувача для науки й практики, можливі шляхи використання результатів дослідження. Викладені в дисертації висновки мають наукову і практичну цінність. З позицій теорії значущими є такі отримані результати:

уточнено теоретичні основи економічної активності населення та удосконалено визначення поняття "економічно активне населення" (п. 1.1 дисертації, с. 7-8 автореферату);

розкрито зміст та конкретизовано склад факторів, що впливають на баланс попиту і пропозиції на ринку праці (п. 1.1 дисертації, с. 8 автореферату);

виявлено соціально-демографічні особливості освітньої міграції в контексті освітнього туризму та якості робочої сили й уточнено визначення поняття "освітній туризм" (пп. 1.2 – 1.3 дисертації, с. 9 автореферату);

виявлено основні тенденції економічної активності населення, трудової міграції у взаємозв'язку з якістю його освіти (п. 2.1 дисертації, с. 9-10 автореферату);

запропоновано методичний підхід до визначення залежності між рівнями доходу країни на душу населення та його освіти (п. 2.2 дисертації, с. 11 автореферату);

Наведені положення уточнюють і розвивають сучасне уявлення про теоретичне підґрунтя забезпечення економічної активності населення та мають практичну спрямованість щодо оцінювання поточного стану та потенціалу якості робочої сили, попиту та пропозиції на ринку праці, а також вимог роботодавців з числа вітчизняних та зарубіжних підприємств на кваліфікованих фахівців.

Прикладна цінність та практична спрямованість отриманих результатів дисертаційної роботи підтверджується можливістю їх безпосереднього використання в процесі ухвалення рішень щодо формування стратегій розвитку національної інфраструктури освіти з метою підвищення економічної активності населення. Так, практичну цінність мають такі результати:

розроблено методичний підхід до вибору пріоритетних напрямів розвитку освітнього туризму для зростання економічної активності населення (пп. 3.2 – 3.1 дисертації, с. 12-14 автореферату);

обґрунтовано механізм забезпечення економічної активності населення з урахуванням потоків освітнього туризму (п. 3.2 дисертації, с. 14-15 автореферату);

сформовано методичне забезпечення зростання економічної активності населення в контексті освітнього туризму (п. 3.3 дисертації, с. 16 автореферату).

Практичну значущість і можливість подальшого використання у діяльності органів виконавчої влади державного і регіонального рівня, органів місцевого самоврядування, закладів вищої освіти підтверджує впровадження результатів дисертаційної роботи у діяльність окремих установ і підприємств, у навчальний процес підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями "Економіка" та "Менеджмент", що підтверджують довідки, представлені у додатках дисертаційної роботи.

Наведені теоретичні та науково-практичні результати дослідження доцільно використовувати у навчальному процесі при викладанні дисциплін "Демографія", "Макроекономіка", "Інфраструктура ринку праці", у практичній роботі закладів вищої освіти та профільних департаментів органів державної влади та місцевого самоврядування, відповідальних за балансування попиту та пропозиції на ринку праці, щодо прийняття рішень про вибір альтернативних стратегій підтримки економічної активності населення з урахуванням особливостей конкретних територіально-господарських систем.

6. Зауваження за дисертаційною роботою. Оцінюючи в цілому позитивно дисертаційну роботу Мірзоева Д. Ш. огли., доцільно звернути увагу на окремі зауваження і дискусійні положення.

1. Розділ перший дисертаційної переобтяжений викладенням матеріалів, які мають загальний характер. Це стосується, наприклад, таких понять як "економічна система", "соціально-економічні моделі", "соціальні послуги", "суспільні блага" та ін. Це дещо порушує логіку викладення положень, які прямо стосуються предмету дослідження. Можливо саме тому даний розділ недостатньо чітко структурований, так, в підрозділі 1.2 "Соціально-демографічні особливості освітньої міграції в контексті освітнього туризму" викладення заявлених питань доцільно розширити.

2. На с. 49-51 автором наводиться нова схема класифікації працездатного населення з метою уточнення визначення поняття "економічно активне населення". Доцільно було б додати приклади статистичних розрахунків потенціалу робочої сили у порівнянні з новою та діючою до 2019 р. методологією, прийнятою Державною службою статистики України, що є основою побудови структури ринку праці та виявлення розбіжностей між різними групами неформально зайнятих.

3. Назву підрозділу 2.1 доцільно було б конкретизувати як "Основні тенденції трудової міграції в контексті економічної активності населення", оскільки саме трудовій міграції тут приділено основну увагу. При цьому доцільно було б більш системно викласти чинники, які підштовхують економічно активне населення до трудової міграції.

4. На основі проведеного дослідження автором робиться висновок, що Україна втратила частину своїх конкурентних переваг на світовому ринку освітніх послуг. Однак аналізу причин такого становища приділено недостатню увагу. Автором розроблено цікаву блок-схему оцінки пріоритетних напрямів експорту освітніх послуг (рис. 2.4), яка передбачає розробку стратегії із залучення в Україну іноземних студентів. Однак така стратегія не зможе бути реалізована без усунення причин зниження конкурентоспроможності вітчизняних ЗВО.

5. У підрозділі 3.1 викладено методичний підхід оцінки рейтингової привабливості освіти для іноземних студентів та розраховано рейтинги різних країн. Доцільно у тексті посилити викладення авторського внеску. В дисертації сказано, що використовуючи ці пропозиції можна виявити сильні та слабкі сторони країн-конкурентів України та побудувати стратегію залучення потенційних абітурієнтів. Однак в дисертаційному дослідженні така можливість повністю не використана.

6. Перелік країн, які використано для реалізації методичного підходу щодо вибору пріоритетних напрямів розвитку освітнього туризму для зростання економічної активності населення (пп. 2.3 – 3.1), є універсальним, проте варто було б виділити окремі групи країн за макрорегіонами світу і пояснити, чи існують додаткові неекономічні чинники (наприклад, відмінності у ментальності, ділових звичаях та ін.), які впливатимуть на споживання освітніх послуг.

7. Методичне забезпечення зростання економічної активності населення в контексті освітнього туризму на основі тріади методичного підходу до вибору пріоритетних напрямів розвитку освітнього туризму; механізму забезпечення економічної активності населення з урахуванням потоків освітнього туризму; методичного підходу до визначення залежності між рівнями доходу країни на душу населення та його освіти (п. 3.3, с. 16 автореферату) варто було б доповнити критеріями вибору альтернатив, які входять у відповідні блоки, а у тексті

дисертації більш повно розкрити приклади їх практичного застосування.

8. У дисертації містяться окремі стилістичні неточності та є зауваження щодо оформлення окремих результатів дослідження, які можливо було б розмістити не у додатках, а по тексту дисертації, і навпаки.

У цілому викладені зауваження не зменшують як теоретичного, так і практичного значення здобутків дисертаційної роботи.

7. Повнота викладення в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій. Основні положення наукової новизни, які належать особисто автору, викладено у 11 наукових працях загальним обсягом 5,89 ум. др. арк., що за кількістю та основними гіпотезами, результатами і висновками достатньо повно характеризують дисертацію. Серед наукових праць є 7 статей у наукових фахових виданнях України, 3 з яких представлені у міжнародних наукометричних базах, 4 матеріали міжнародних науково-практичних конференцій. Особисто автору належить 5,0 ум.-друк. арк. обсягу наукових праць, тобто питома вага внеску дисертанта суттєво більша від загального обсягу публікацій.

8. Ідентичність змісту автореферату та основних положень дисертації. Вивчення матеріалів дослідження та автореферату здобувача свідчить про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертаційної роботи. В авторефераті в повній мірі розкрито основні наукові результати, які отримано в процесі дослідження, ступінь новизни розробок, висновки та рекомендації роботи. Автореферат ґрунтовно розкриває зміст дисертації, в ньому відсутня інформація, якої немає в дисертації. Матеріали дисертації і автореферату викладено в науковому стилі, логічно, послідовно.

9. Загальний висновок. Ознайомлення зі змістом дисертаційною роботи, публікаціями, авторефератом дозволяє зробити висновок про те, що робота відповідає вимогам щодо кандидатських дисертацій за сутністю, достовірністю, обґрунтованістю, ступенем наукової новизни, обсягом, структурою і оформленням. Вона є завершеною самостійною роботою автора. Висновки та основні результати дослідження аргументовані, конкретні, коректні та являють собою предмет захисту.

Дисертація Мірзоева Д. Ш. огли має як наукове, так і прикладне спрямування, написана на актуальну тему. Представлені в ній нові обґрунтовані результати у сукупності дозволяють вирішити важливе науково-практичне завдання щодо подальшого розвитку теоретичного, методичного забезпечення і практичних рекомендацій з підвищення економічної активності населення у контексті освітнього туризму. Дисертаційну роботу виконано на достатньому науковому рівні, в ній містяться результати, що мають науково-теоретичну і

практичну новизну і значущість.

Апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою. Результати та основні положення дисертаційної роботи надруковані у наукових фахових виданнях у значному обсязі, основні ідеї належать особисто автору, апробовані на міжнародних науково-практичних конференціях. Зміст роботи відповідає обраній темі, підтверджує, що автор повністю вирішив завдання дослідження. Оформлення дисертації та автореферату відповідає вимогам інструктивних документів.

Таким чином, за основними ознаками дисертаційна робота Мірзоева Джавіда Ширзад огли в цілому відповідає вимогам п. 9, 11, 12, 13, 14 "Порядку присудження наукових ступенів" № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами) щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Враховуючи теоретичну та практичну значущість дослідження, вважаю, що дисертаційна робота Мірзоева Д.Ш. огли відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, а її автор – Мірзоев Джавід Ширзад огли – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.

Офіційний опонент

доктор економічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу проблем
регуляторної політики і розвитку підприємництва
Інституту економіки промисловості НАН України

В. П. Антонюк

Підпис головного наукового співробітника
д.е.н., проф. В.П. Антонюк засвідчую
заст. директора Інституту економіки
промисловості НАН України, д.е.н., проф.
« 2 » чирке 2019 р.

О.Ф.Новікова